

תוכן עניינים

2.....	תזכיר חוק.....
2.....	א. שם החוק המוצע.....
2.....	ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו.....
2.....	ג. עיקרי החוק המוצע.....
3.....	ד. השפעת תזכיר החוק המוצע על החוק הקיים.....
3.....	ה. השפעת תזכיר החוק המוצע על תקציב המדינה.....
3.....	ו. השפעת תזכיר החוק המוצע על תקנים במשרדי הממשלה וההיבט המינהלי.....
3.....	ז. להלן תזכיר נוסח החוק המוצע.....
4.....	הגדרות.....
5.....	זכאות למענק חד פעמי בעד ילד.....
5.....	זכאות למענק חד פעמי לתושב.....
5.....	תוספת למענק.....
6.....	שלילת זכאות למענק ולתוספת למענק.....
6.....	בקשה למענק חד פעמי.....
6.....	המועד האחרון להגשת בקשה למענק.....
6.....	תשלום המענק.....
7.....	דין מענק.....
7.....	קבלת מידע ושמירתו.....
7.....	בית הדין לעבודה.....
7.....	שיפוי.....
8.....	ביצוע והתקנת תקנות.....
8.....	תוקף.....

תזכיר חוק

1. שם החוק המוצע

תזכיר חוק התכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש – מענק חד פעמי) (הוראת שעה), התש"ף-2020

2. מטרת החוק המוצע והצורך בו

העולם, וישראל כחלק ממנו, נמצא כעת בעיצומה של פנדמיה כתוצאה מהתפרצות והתפשטות נגיף קורונה SARS-CoV-2 הגורם למחלה COVID-19 (להלן – נגיף הקורונה החדש). נכון להיום, אין באוכלוסיית ישראל חסינות נגד המחלה, אין חיסון שבאמצעותו ניתן לצמצם את התפשטותה ואין טיפול יעיל למחלה.

מאז תחילת התפרצות המגפה ולצורך צמצום ההדבקה והתפשטות הנגיף והתמודדות עם נגיף הקורונה החדש הוטלו הגבלות שונות, בין השאר, על פתיחת מקומות עבודה ועל התייצבות של עובדים במקומות עבודתם, אשר לא אפשרו לקיים שגרת עבודה רגילה. לאור זאת, מעסיקים רבים הוציאו את עובדיהם לחופשה ללא תשלום או הודיעו על פיטוריהם. כך גם הוטלו מגבלות שונות על התנאים לפעילותם של מקומות הפתוחים לציבור, מסחר ועסקי בילוי ופנאי במטרה לצמצם את סיכון ההדבקה במקומות אלה. נוסף על כך הוטלו מגבלות על פעילותם של מקומות ועסקים שבהם מתרחשת התקהלות משמעותית ומתקיים לגביהם חשש לבריאות הציבור. המגבלות האמורות שוננו בהתאם להתפשטות המחלה.

לנוכח המשבר הבריאותי והכלכלי החמור, מדרשה הממשלה להוציא סכומים ניכרים הן לטובת מניעת התפשטות נגיף הקורונה וטיפול מידי בחולים שנדבקו בו, והן לצורך סיוע משמעותי למשק כדי לאפשר לו לצלוח את המשבר האמור, באמצעות סיוע כלכלי לאזרחים ולעסקים.

על רקע כל האמור ובהמשך לתכנית הכלכלית שנקבעה לחודשים הקודמים גובשה תכנית כלכלית נוספת לצורך סיוע ממשלתי למשק אשר יאפשר לו להתמודד עם המשבר הכלכלי העמוק שבו הוא מצוי עקב ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ויקנה לו דאות לטווח הבינוני, עד לחדש יוני 2021. הצעת חוק לצורך יישום תכנית זו הוגשה לכנסת ביום 14 ביולי 2020.

ביום 16 ביולי 2020 הציגו ראש הממשלה ושר האוצר תכנית נוספת, במסגרתה יחולקו מענקים חד פעמיים לאזרחי מדינת ישראל התכנית שהוצגה מטרתה לעודד את הצריכה ואת התעסוקה ולהניע את גלגלי הכלכלה הישראלית. בהחלטת הממשלה בעניין זה הוטל על ראש הממשלה, ראש הממשלה החליפי, שר האוצר ושר הכלכלה והתעשייה, לגבש את מודל הקצאת המענקים החד פעמיים לשם תמיכה כלכלית נוספת.

ביום 20 ביולי 2020 גובש המודל ובהתאם לפרטי התכנית שגובשה, נוסח תזכיר זה.

3. עיקרי החוק המוצע

כל תושב ישראל כמוגדר בהצעת החוק יקבל מענק של 750 ₪, ו-500 ₪ נוספים בעבור הילד הראשון, השני או השלישי שבמניין ילדיו של ההורה אליו משתלמת קצבת הילדים. בנוסף, מקבלי קצבאות שונות המפורטות בהצעת החוק, יקבלו תוספת של 750 ₪. מוצע לקבוע כי מי שיש לו הכנסה בשנת 2018 או בשנת 2019 העולה על 651,000 ₪ בשנה, לא יהיה זכאי לקבלת מענק או תוספת למענק למעט מענק בעד ילדיו.

4. השפעת תזכיר החוק המוצע על החוק הקיים

אין.

5. השפעת תזכיר החוק המוצע על תקציב המדינה

הגדלת הסכום שהממשלה שאית להוציא בשנת 2020 בכ-6.48 מיליארד ש"ח.

6. השפעת תזכיר החוק המוצע על תקנים במשרדי הממשלה וההיבט המינהלי

אין.

7. להלן תזכיר נוסח החוק המוצע

תזכיר חוק מטעם משרד האוצר:

תזכיר חוק התכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש – מענק חד פעמי) (הוראת שעה), התש"ף-2020

הגדרות	1.	בחוק זה -
		"בני זוג" – כמשמעותם בחוק הבטחת הכנסה;
		"גמלת הבטחת הכנסה" – גמלה חדשית להבטחת הכנסה המשתלמת בהתאם להוראות חוק הבטחת הכנסה;
		"גמלת סיעוד" – גמלה חדשית לפי סעיף 224 לחוק הביטוח הלאומי וכן גמלה למי שבחר בקצבה לשירותים מיוחדים מכוח סעיף 228(א) לחוק הביטוח הלאומי חלף גמלת הסיעוד, או גמלת סיעוד לעולה המשתלמת לפי הסכם בדבר מתן גמלאות מיוחדות לעולים התלויים בעזרת הזולת;
		"חוק הביטוח הלאומי" – חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 ¹ ;
		"חוק הבטחת הכנסה" – חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980 ² ;
		"חוק המזונות" – חוק המזונות (הבטחת תשלום), התשל"ב-1972 ³ ;
		"המוסד" – המוסד לביטוח לאומי;
		"עולה נזקק" – מי שנמצא בישראל פחות משנים עשר חדשים בתכוף לפני יום ט' תמוז התש"ף (1 ביולי 2020), מתקיימות בו הוראות תקנה 5(4) לתקנות הבטחת הכנסה, התשמ"ב-1982 ⁴ , וניתן לו סיוע חלף הבטחת הכנסה על ידי משרד העלייה והקליטה;
		"קצבת ילדים" – אחת מאלה:
		(1) קצבת ילדים לפי סימן ב' לפרק ד' לחוק הביטוח הלאומי;
		(2) קצבה המשתלמת לפי סעיף 3 להסכם בדבר תשלום קצבה לילד עולה;
		"גמלת נכה נזקק" – אחת מאלה:
		(1) קצבה חדשית המשתלמת לפי הוראות סעיפים 200 או 201 לחוק הביטוח הלאומי;

1 ס"ח התשנ"ה, עמ' 210; התש"ף, עמ' 210.

2 ס"ח התשמ"א, עמ' 30.

3 ס"ח התשל"ב, עמ' 87.

4 ק"ת התשמ"ב, עמ' 590; ק"ת התש"ף, עמ' 1703.

(2) תגמול לפי הכנסה לפי סעיף 14ג1 לחוק נכי רדיפות הנאצים, התשי"ז-1957, או תגמול מוגדל לפי סעיף 4א חוק נכי רדיפות הנאצים, התשי"ז-1957;

(3) תגמול המשתלם לנכה או לנכה נפגע פעולת איבה לפי סעיפים 6 ו-7 לחוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב];
(4) גמלת נכות לעולה המשתלמת לפי הסכם בדבר מתן גמלאות מיוחדות לעולים התלויים בעזרת הזולת;

"תושב ישראל" – כמשמעותו לעניין חוק הביטוח הלאומי, למעט מי שנמצא בחוץ לארץ למעלה משלושה חודשים ומפגר בתשלום דמי ביטוח למוסד בעד תקופה העולה על שנים עשר חודשים.

1. זכאות למענק חד פעמי בעד ילד (1) מי שמשתלמת בעדו קצבת ילדים לפי פרק ד' לחוק הביטוח הלאומי בעד חודש יולי 2020 והוא הילד הראשון, השני או השלישי במניין ילדיו של ההורה שלחשבונו משתלמת קצבת הילדים כאמור - ישתלם בעדו מענק חד פעמי בסך של 500 שקלים חדשים.

(2) על מענק לפי סעיף זה יחולו הוראות פרק ד' בחוק הביטוח הלאומי, בשינויים המחויבים, והוא ייחשב, לעניין כל דין, כקצבת ילדים.
(3) מענק לפי סעיף זה ישולם באמצעות חשבון הבנק אליו שולמה קצבת הילדים בעד אותו ילד.

1. זכאות למענק חד פעמי לתושב (1) תושב ישראל, שביום ט' בתמוז התש"ף (1 ביולי 2020) מלאו לו 18 שנים, יהיה זכאי למענק חד פעמי בסך של 750 שקלים חדשים ובלבד שלא היה זכאי למענק לפי הוראת סעיף 2(א).

2. תוספת למענק (1) תושב ישראל, שמשתלמת לו בעד חודש יולי 2020, גמלה או תשלום המפורטים להלן, לפי העניין יהיה זכאי לתוספת למענק בסעיף 3 בסכום השווה ל-750 שקלים חדשים:

(1) גמלת סיעוד;

(2) גמלת נכה מקק;

(3) גמלת הבטחת הכנסה;

(4) תשלום חדשי לפי הוראות חוק המזונות;

(5) תשלום לעולה מקק שניתן על ידי משרד העלייה והקליטה;

(1) לא תשולם יותר מתוספת אחת.

(2) בני זוג הזכאים שניהם לתוספת למענק לפי סעיף קטן (א)(3), או לפי סעיף

קטן (א)(5), תשולם להם תוספת למענק אחת בלבד.

- (1) על אף האמור בסעיפים 3 ו-4, יחיד אשר חייב במס נוסף בשיעור של 3% על הכנסתו החייבת כאמור בסעיף 121ב לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], בשנת המס, לא יהיה זכאי למענק ולתוספת למענק כאמור באותם סעיפים; (2) בסעיף זה:
- "שנת המס" – שנת 2019, ואם אין בידי המוסד את השומה לשנת 2019, בהתאם לשומה לשנת 2018.
1. בקשה למענק חד פעמי
- (1) בקשה לקבלת מענק חד פעמי לפי סעיף 3, למי שאינו זכאי למענק לפי סעיף 2 או תוספת למענק לפי סעיף 4, תכלול את כל הפרטים שלהלן לגבי מגיש הבקשה:
- (1) שם פרטי ושם משפחה;
- (2) מספר זהות ותאריך הנפקת תעודת הזהות;
- (3) תאריך לידה;
- (4) מספר טלפון;
- (5) כתובת מגורים, וכתובת הדואר האלקטרוני אם ישנה;
- (6) פרטי חשבון בנק.
- (1) בקשה למענק כאמור בסעיף קטן (א) תוגש באופן מקוון באמצעות אתר האינטרנט של המוסד או באופן ידני אם הדבר מתאפשר לפי דין, או בפקסימליה, ואם באפשרות המוסד לקבל את הבקשה גם בדרך של שיחת טלפון או מסרון - יכול שתוגש באמצעות שיחה או מסרון כאמור. המוסד יודיע באתר האינטרנט שלו על האפשרות להגיש בקשה למענק באמצעות שיחה טלפונית או מסרון.
1. המועד האחרון להגשת בקשה למענק
2. תשלום המענק
3. דין מענק
4. קבלת מידע ושמירתו
- 1) בלי לגרוע מהוראות פרק ד' לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981,⁵ (בסעיף זה - חוק הגנת הפרטיות), מנהל המוסד לביטוח לאומי (בסעיף זה - המנהל) או מי שהוא הסמיכו לעניין זה מבין עובדי המוסד, יקבל ממשד העלייה והקליטה, ממשד הביטחון ומהרשות לזכויות ניצולי השואה, את פרטי המידע המנויים בסעיף 6(א), של הזכאים לתוספת למענק כאמור בסעיף 4(א).

(2) המוסד ישמור מידע שהתקבל לפי סעיף קטן (א) בהתאם להוראות אלה:
 (1) המידע יישמר במחשבי המוסד בנפרד מכל מידע אחר, ולא יועבר או יחובר לכל מאגר מידע אחר;
 (2) המידע יישמר לפרק הזמן המזערי הדרוש, ולכל היותר לתקופה שלא תעלה על שנתיים, ובתום התקופה - ימחק המוסד את המידע, אלא אם כן המידע דרוש לשם ניהול הליך משפטי;
 (3) המוסד יעשה שימוש במידע שהתקבל לפי סעיף זה לתכלית בחינת מתן תוספת למענק כאמור בסעיף 4, בלבד;
 (4) לא יתאפשרו עיבוד, שימוש או צפייה בפרטי המידע שהתקבלו לפי סעיף זה אלא בידי בעלי תפקידים במוסד שניתן להם אישור פרטני לכך על-די המנהל או מי שהמנהל הסמיכו לכך, ואשר חתמו על התחייבות לשמירה על סודיות המידע;
 (5) לבעלי התפקידים במוסד כאמור בסעיף קטן (4), ולהם בלבד, תהיה גישה לפרטי המידע הדרושים;
 (6) פרטי המידע יישמרו בדרך שתבטיח את אבטחת המידע ואת סודיותו;
 (7) על אף הוראות פרק ד' לחוק הגנת הפרטיות והוראות כל דין אחר, המוסד לא יעביר כל מידע שהתקבל או נוצר לפי סעיף זה, אלא לצורך ביצוע חוק זה ובמידה הנדרשת.

1. בית הדין לעבודה, כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969, תהיה סמכות ייחודית לדון ולפסוק בכל תביעה למענק או תוספת למענק לפי חוק זה.
2. אוצר המדינה ישפה את המוסד לגבי כל סכום שהוצא בגין מענקים ותוספות למענקים שניתנו לפי פרק זה.
3. שר האוצר ממונה על חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.
4. תחילתו של חוק זה ביום כניסתו לתוקף של תיקון לחוק יסוד: משק המדינה (תיקון מס' 10 והוראת שעה לשנת 2020) (תיקון מס' 3), לעניין הגדלת ההוצאה הממשלתית נוסף על האמור בסעיף 3(א) (1)(2)(א) ו-1(ב) המובא בו, בסכום של 6.48 מיליארד שקלים חדשים נוספים, לפחות.

דברי הסבר

פרק ז'1 - כללי ביום 15 ביולי 2020 הציגו ראש הממשלה ושר האוצר תכנית נוספת, במסגרתה יחולקו מענקים חד פעמיים לאזרחי מדינת ישראל התכנית שהוצגה מטרתה לעודד את הצריכה ואת התעסוקה ולהניע את גלגלי הכלכלה הישראלית. ביום 19 ביולי 2020 התקבלה החלטת ממשלה לפיה הוטל על ראש הממשלה, ראש הממשלה החליפי, שר האוצר ושר הכלכלה והתעשייה, לגבש את מודל הקצאת המענקים החד פעמיים לשם תמיכה כלכלית נוספת בהיקף של כ-6 מיליארד שקלים חדשים. בהתאם, גובש מודל המענקים המפורט להלן.

סעיף 1 מוצע להגדיר מונחים בהם נעשה שימוש בחוק זה. במסגרת ההגדרות מפורטות גם הקצבאות שיקנו, כמפורט בהמשך, תוספת למענק. בגמלת הסיעוד, נכללת גם גמלה למי שבחר בקצבה לשירותים מיוחדים, מכוח סעיף 228(א) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, חלף גמלת סיעוד, ובנוסף לעולים המשתלמת להם גמלה מיוחדת לעולה התלוי בעזרת הזולת. בנוסף, הוגדרה קצבת נכה נזקק, כך שתכלול קצבאות הניתנות לבעלי הכנסה נמוכה דוגמת נכים כלליים, המקבלים קצבה לאחר עמידה במבחן הכנסה, ונכים נזקקים נוספים דוגמת נכי צה"ל ונכי נפגעי פעולות איבה המקבלים תגמולים בשל נזקקותם, וניצולי שואה נזקקים. לעניין הגדרת תושב ישראל, שיקבל את המענק, הוחלט להיצמד לפרשנות המוסד לביטוח לאומי (להלן - המוסד) ביחס למונח זה, ולהחריג מההגדרה מי שנמצא מחוץ לארץ ומפגר בתשלום דמי ביטוח בעד תקופה העולה על שנים עשר חודשים.

סעיף 2 מוצע לשלם מענק בסך 500 שקלים חדשים בעד הילד הראשון, השני והשלישי במניין ילדיו של הורה. המענק ישתלם למי שמועברת אליו קצבת הילדים בעד אותו הילד.

סעיף 3 מוצע להעניק לכל תושב ישראל, שהגדרתו בחוק זה, שמלאו לו 18 שנים ביום 1 ביולי 2020, מענק חד פעמי של 750 שקלים חדשים. על מנת למנוע כפילות במתן מענק לתושב וליד, בעבור מי שהפך לבן 18 החל מיום 15 ביוני 2020 ועד ליום 1 ביולי 2020 (שכן הוא צפוי לקבל בעדו קצבת ילדים), אותם תושבים לא יקבלו מענק לתושב אלא רק מענק בעד ילד.

סעיף 4 מוצע להעניק תוספת למענק של 750 שקלים חדשים נוספים, לאוכלוסיות של מקבלי גמלת סיעוד, מקבלי קצבת נכה נזקק שהגדרתה בסעיף 1, מקבלי גמלת הבטחת הכנסה, מקבלי קצבה לפי הוראות חוק המזונות (הבטחת תשלום), התשל"ב-1972, ותשלום הניתן לעולה נזקק בחצי השנה השנייה להגעתו לישראל. יצוין כי התוספות ניתנות, בניגוד למענק הבסיסי המבוסס על עקרון האוניברסליות, למי שנדרש לעמוד במבחן הכנסות לצורך קבלת הקצבאות הנ"ל ולא בהתבסס על היותו של אדם בעל לקות או נכות בלבד. כלומר, התוספת מיוחדת לאוכלוסיות אשר נכון להעניק להן סיוע כלכלי נוסף. בכך, נמצא איזון בין הרצון לשלם מענק לכלל התושבים לשם הנעת הכלכלה, לבין הרצון להעניק סיוע כלכלי גדול יותר לזקוקים לכך.

סעיף 5 מוצע כי לא ישתלמו מענק ותוספת למענק, למעט מענק בעד ילד, ליחיד שחייב במס נוסף בשיעור של 3% על הכנסתו החייבת כאמור בסעיף 121ב לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], בשנת המס (כלומר, שהכנסתו בשנת המס עלתה על 651,00 שקלים חדשים). שנת המס הרלבנטית לבחינה תהיה שנת 2019, ואולם אם אין בידי המוסד את השומה לשנת 2019, הבחינה תיעשה בהתאם לשומה לשנת 2018.

סעיף 6 כיוון שבידי המוסד לביטוח לאומי לא קיימים נתונים לגבי תושבים שאינם מקבלים קצבאות שונות (ילדים, נכות וכד'), ולכן לא ישתלם המענק באופן אוטומטי, מוצע לקבוע כי המעוניין בקבלת המענק יידרש להגיש למוסד בקשה הכוללת את הפרטים הרלבנטיים. בנוסף, כדי להקל את הנטל הבירוקרטי על הזכאים למענק ולפשט את הליך הגשת התביעה למענק, מוצע כי תביעה לקבלת מענק תוגש בטופס מקוון, כדי להקל את הנטל הבירוקרטי על הזכאים למענק ולפשט את הליך הגשת התביעה למענק.

סעיף 7 מוצע כי בקשה למענק ניתן יהיה להגיש עד שנים עשר חודשים מיום תחילת החוק.

סעיף 8 מוצע להטיל על המוסד לשלם את המענקים והתוספות למענקים לפי חוק זה, ולהחיל על המענק והתוספת הוראות פרק י"ד הכוללות הוראות בדבר הגשת תביעות, ניכויים, מניעת העברת זכות לגמלה וכד', למעט הסיפא של סעיף 303(ב) הנוגעת לניכוי מהגמלה והוראת סעיף 312 בעניין קיזוז.

סעיף 9 כדי שהמענקים והתוספות למענקים ינוצלו בצורה מקסימלית על ידי התושבים להנעת הכלכלה ולשיפור הצריכה, ועל מנת לא לפגוע בקצבאות אחרות הניתנות לתושב או הטבות אחרות המותנות במבחני הכנסה, מוצע לקבוע כי לא יראו את המענקים והתוספת כהכנסה לפי כל דין.

סעיף 10 לצורך תשלום המענקים, מדרש המוסד, מלבד הנתונים בידיו, לנתונים המצויים בידי משרד העלייה והקליטה, משרד הביטחון והרשות לזכויות ניצולי שואה. מוצע לאפשר קבלת המידע הדרוש על ידי המוסד, תוך בניית מגנן שיאפשר שמירה על הזכות לפרטיות ועל בטחון המידע.

סעיף 11 על מנת לאפשר לתושבים לערער על קבלת מענק, מוצע להקנות לבית דין אזורי לעבודה סמכות ייחודית לדון ולפסוק בכל תביעה למענק או תוספת למענק לפי חוק זה.

סעיף 12 מוצע כי אוצר המדינה ישפה את המוסד לגבי כל סכום שהוצא בגין המענקים והתוספות למענקים.

סעיף 13 מוצע כי שר האוצר ימונה על החוק ויוכל להתקין תקנות לביצועו, במידה ויידרש.

סעיף 14 לאור הצורך במקור תקציבי למימון תשלום המענקים לפי חוק זה בטרם כניסתו לתוקף של החוק, מוצע כי החוק יכנס לתוקף רק לאחר תיקון חוק יסוד: משק המדינה והוספת 6.48 מיליארד שקלים חדשים לפחות, הסכום המוערך של תשלום המענקים והתוספת למענקים.